

**Valplattform
Miljöpartiet de gröna i Gävle
2022-2026**

miljöpartiet de gröna

GÄVLE

Ett hållbart Gävle, för alla.

Vi som delar den här planeten avgör framtiden. Vi vet att klimatförändringar och andra miljöhot påverkar människor över hela planeten, inklusive oss i och runt Gävle kommun. Som människor är vi helt beroende av en planet som mår bra och kan ge oss den friska luft, den näringsrika jord och det rena vatten som vi behöver.

För oss hänger en frisk planet och friska, välmående människor ihop. Idag överutnyttjar vi både våra naturresurser och vår egen energi som människor. Allt för många människor känner oro, stress och press och saknar balans och möjlighet att må bra i livet. Det är en förutsättning för vårt gemensamma samhälle att vi har framtidstro! I skolan ska barn och unga kunna må bra och vara kreativa, arbetsmarknaden ska ge människor utvecklingsmöjligheter och tillfälle till lärande. Vi vill utveckla Gävle och Sverige till ett samhälle med välmående människor, som inte förbrukar mer resurser än vad naturen klarar av att återskapa. Bara på det sättet tar vi vårt ansvar för den globala klimatkrisen och vår egen framtid. Vi har idéerna, modet och viljan.

Med din hjälp så gör vi det – Nu!

Ett hållbart Gävle, för alla.	1
1. Ett grönare Gävle	2
1.1 Klimat och miljö	2
1.2 Byggande och resande	5
2. Ett mänskligare Gävle	7
2.1 Social välfärd för alla	7
2.2 Demokrati och lika rätt	11
3. Ett Gävle som frodas	12
3.1 Skola och utbildning	13
3.2 Arbete och näringsliv	15
3.3 Kultur och fritid	17

1. Ett grönare Gävle

I ett grönare Gävle kan både människor och djur enkelt njuta av gröna parker och rent vatten. Vi tar oss fram utan att förorena luften och det är alltid enklast att vara miljösmart! Därför vill vi:

- Skydda mer natur, odla och handla mer ekologiskt och bygga hållbart på riktigt! Samhället vi lämnar efter oss ska hålla i många generationer framåt.
- Rena våra badvatten och skydda vår enda vattentäkt! Vi måste göra mer för att både hitta föroreningar och flytta på farliga verksamheter.
- Rena luften vi andas och rädda klimatet - fler resor måste ske med buss och cykel, nu!

1.1 Klimat och miljö

Det som är bäst för miljön - den enda planet vi har - ska alltid vara det enklaste och mest ekonomiska valet för människor. Gävle ska fortsätta sin resa mot att vara en av Sveriges och Europas första klimatneutrala kommuner. Vi vill att Gävle ökar takten i klimatarbetet och är en klimatneutral kommun senast år 2030. Vi måste öka resurserna för miljö- och klimatarbetet för att kunna arbeta och samverka med såväl näringslivet som medborgarna.

En stad för människor, inte genomfartstrafik. Den som måste ta bilen till centrum ska kunna det, precis som att den som vill cykla i centrum med sina barn måste kunna känna sig trygg. För att öka tryggheten och tillgängligheten vill vi leda om genomfartstrafiken från Gävles centrum. Det är också det enda sättet att få en bättre luft längs de innerstadsgator som är kraftigt förorenade. Vi vill ha ett centrum med människor, grönområden, restauranger, caféer, handel och upplevelser - inte bilar. Vi vill att Södra Kungsgatan får vara en sommargågata, att trafiken leds om, att företagen och uteserveringarna får flytta ut på gatan och att människor kan röra sig fritt och tryggt på en av Gävles finaste gator.

Förnybara alternativ för bilen på landsbygden. Det måste bli mycket enklare för fler att både cykla, gå och åka kollektivt. I såväl Gävle stad som på landsbygden måste ambitionerna höjas. Samtidigt kommer många fortsatt vara beroende av bilen under många år framåt. Därför krävs det att fler förnybara bränslen erbjuds på olika platser i kommunen. Biogas, el, HVO, vätgas och etanol behöver erbjudas på bred front för att göra klimatsmarta val enklare för fler.

Mer natur ska skyddas. Det blir tydligare hur beroende såväl vi människor som planeten är av skyddad, sammanhållen natur. Sedan coronapandemins utbrott har allt fler människor hittat ut i naturen och skogen. Många vill fortsätta sitt uteliv och vi behöver möjliggöra det. Fler naturreservat behövs, som är tillgängliga för människor. Staden växer och såväl befintliga som nya grönområden behövs. Även i stadens utkant behöver fler grönområden sparas för att den biologiska mångfalden ska kunna utvecklas. Lika viktigt är blomsterrika vägkanter, grönområden som sköts så att blommor och insekter kan frodas liksom att vi aldrig, aldrig bygger på den viktiga jordbruksmarken.

Resiliens i tider med ett förändrat klimat. De senaste åren har vi tydligt sett hur samhällets behov av större motståndskraft för att hantera allt fler olika typer av kriser ökar. De negativa effekterna blir stora för både enskilda och samhället när våra olika samhällssystem inte är anpassade att klara av kriser med extrem torka, översvämningar, stormar, kyla men också som nu - pandemier som bland annat orsakas av klimatförändringarna. Vi måste stärka klimatanpassningen av samhället på olika sätt, såväl fysiskt men också vad det gäller information och kunskap.

Vi ska handla ekologiskt, rättvist och klimatsmart. Kommunen handlar varor och tjänster för nära 3 miljarder kr varje år. Därför är det viktigt att alltid göra inköp med fokus på största möjliga miljö- och samhällsnytta. Vi ska handla ekologiskt, närproducerat och med social hänsyn. I varje upphandling ska kommunen överväga om vi kan ställa krav som gör att lokala företag och därmed svenska arbetsvillkor gynnas. Att personer långt ifrån arbetsmarknaden får nya möjligheter och att importerade varor produceras under rättvisa villkor. Vi ska eftersträva så hög andel ekologisk mat som det bara är möjligt. Barn ska inte serveras besprutad mat när det finns alternativ! All kommunal verksamhet ska erbjuda mat med låg klimatpåverkan och aktivt arbeta för minskat matsvinn.

Jordbruksmarken ska odlas på. Jordbruksmark är en ändlig resurs - när man asfalterat en åker går det aldrig att odla på den igen. Sverige har en låg självförsörjningsgrad på livsmedel. Vi ska därför inte bygga på jordbruksmark. Vi ska fortsätta odla den och kommunen ska arbeta aktivt med att öka andelen lokala livsmedelsproducenter och särskilt främja fler ekobönder.

Kommunens skog ska skötas med den biologiska mångfalden och klimatet i fokus. Den gemensamt ägda skogen ska brukas med hållbara

metoder som långsiktigt säkerställer att vi har gröna och tillgängliga skogar och naturmiljöer att vistas i. Kommunen behöver se över sin policy för skogsbruket och säkerställa ansvarstagande bruksmetoder som kan vara förebild för andra skogsägare.

Skogen binder kol från atmosfären och kommunen kan bidra till detta genom också tillverka biokol för att binda koldioxid under lång tid. Används biokolet i jordbruket gynnar det även markorganismerna och odlingen.

Rent vatten. Vattnet är vårt viktigaste livsmedel men många av Gävles vattendrag är både förorenade och övergödda. Vi vill att vårt vatten ska vara så rent att vi kan dricka det, äta fisken från våra vattendrag och bada i det utan att riskera att vuxna, barn eller djur tar skada - eller ens behöva fundera på om det är så. Det gör vi genom att minska utsläppen från industri, trafik och vårt sätt att leva genom mer cirkulära kretslopp. Vi vill att kommunen går före och provar nya metoder för att hitta källor till utsläpp och renar vårt vatten från främmande ämnen och kemikalier som oroar och skadar, till exempel PFAS och andra hormonstörande ämnen. Vi vill se nya metoder för återställande av både förorenade områden och vattendrag.

Den biologiska mångfalden i både sjöar, åar och havet är starkt hotad och fler arter måste få återställda livsrum - fler fiskar måste kunna vandra i våra åar och inga enorma bottentrålare ska skövla våra bottnar. Gävle behöver fler maritima reservat för att såväl fisk som andra arter ska få livsrum där de kan få leva och utvecklas i fred.

Ren energi - klimatet kräver handling. Klimatet är mänsklighetens största utmaning hittills och Gävle måste bidra till omställningen. Vi är positiva till att vindkraft får provas på platser där varken miljö, människor eller djur kommer till skada. Vi vill inte se vindkraft överallt - både människor och djur har stora behov av tyst och orörd natur, men vindkraft är en viktig del just nu i klimatomställningen.

Samtidigt som mer el behövs till både bränsle och industrins omställning, så måste vi energieffektivisera mer. Fler korta bilresor behöver bytas ut mot cykel, och vi måste bygga energieffektivare. Såväl bostäder som andra fastigheter måste prova nya tekniker som spar och återanvänder energi.

Kommunens energibolag ska fortsätta leverera 100% fossilfritt och ska aktivt arbeta för cirkulära kretslopp av energi, ökad kunskap om klimatförändringar

och energiförbrukning. Innovativa fossilfria och förnybara energilösningar behövs för en växande kommun i en allt mer föränderlig värld.

Biogas är en viktig del i omställningen till förnybara bränslen och energi. Vi ser gärna att vi utvecklar och utökar biogasproduktionen i vår region.

Mer ska återbrukas och återvinnas. Två tredjedelar av det som slängs i soppåsen hade kunnat återvinnas eller återbrukas. Det måste bli mycket lättare att göra rätt. Fler ska kunna sortera mer hemma och vi ska utveckla nya metoder för att återbruka både prylar och kläder. Tillsammans med näringslivet eller civilsamhället kan nya arbetstillfällen skapas och många ton koldioxid sparas när ekonomin blir mer cirkulär.

1.2 Byggande och resande

Hur vi bygger samhället är en av de faktorer som har störst inverkan på våra klimat- och miljöutsläpp. Det påverkar också vår hälsa och den sociala sammanhållningen. Därför ska vi alltid vara noga med hur vi bygger. Människor ska kunna gå, cykla och åka kollektivt till skolor, mataffärer och fritidsaktiviteter. Områden ska bebyggas med olika typer av boendeformer, där människor kan mötas och bo kvar under olika skeden i livet. Parker och naturområden är en av de enskilt viktigaste faktorerna för hur människor trivs. Alla måste få tillgång till grönt i sin närhet och tillgången till stadsodling och koloniträdgårdar ska utvecklas.

Smartare sätt att resa. Gävle ska sikta på att bli en av Skandinavians bästa cykelkommuner. När allt fler upptäcker fördelarna med cykeln som transportmedel behövs också bättre cykelvägar. Vi har gjort mycket för ett cykelvänligare Gävle, men det är fortsatt många delar kvar innan vi är en så bra cykelkommun som vi vill vara. Viktiga cykelstråk behöver breddas, separeras tydligare och få en högre standard. Med snabba cykelstråk mellan Gävles stadsdelar och centrum knyter vi ihop staden och förbättrar möjligheterna till cykelpendling. Tryggheten i trafiken behöver också förstärkas med säkra cykelpassager och särskilda trafikskyltar för cykeltrafiken. Vi vill också se cykelparkeringshus i stan och vid ytterområdenas pendlarparkeringar, och införa ett system med hyrcyklar för besökare.

Vi vill kraftigt minska trafikstockningar vid våra skolor genom att på alla vis underlätta för barn, föräldrar och personal att promenera, cykla eller åka kollektivt. Cykelvägar ska prioriteras vid snöplogning och sandning. I stället

för biltrafik på varje gata kan vi ge mer plats för fotgängare och cyklister, men också för handel, uteserveringar och grönytor.

Kollektivtrafiken behöver utvecklas i hela kommunen. Stadsbussarna ska så långt som möjligt få eget utrymme i trafiken för att garantera att de kommer fram snabbt och smidigt. Så kallade BRT-linjer - bussar med rakare linjer och färre stopp - ska provas på fler linjer. Attraktiviteten måste öka på bussarna för att fler ska välja buss framför bilen - bussar i tid och prisvärda resor med hög turtäthet, som drivs av biogas och andra förnybara drivmedel får bilresenärer att ställa bilen. Genom att minska biltrafiken i staden minskar vi också buller och luftföroreningar och gör staden till en mer hälsosam och inbjudande plats.

Vackra miljöanpassade bostäder för alla. Det vi bygger ska kunna stå i hundratals år. Därför ska det vara hållbart, spännande för ögat och så fritt från kemikalier som möjligt. Vi ska bygga mer i trä från våra skogar och vi ska bygga smart och innovativt där vi återanvänder så mycket som möjligt istället för att riva och bygga nytt.

Vi ska bygga i hela kommunen, även på landsbygden. Nya hus och boendeformer i befintliga bostadsområden ökar variationen och gör det möjligt att bo kvar i samma område även om livet förändras. Det möjliggör också för olika grupper av människor att bo i samma område. Alla människor ska ha tillgång till grönområden nära sitt boende. Vi ska inte bygga igen våra parker eller grönområden. Det som byggs får inte ske på bekostnad av viktiga kulturvärden. Nya byggnader och bostadsområden ska passa in i Gävles anrika kulturmiljö. Gavlegårdarna är Gävles viktigaste bostadsaktör och ska så förbli. Därför ska Gavlegårdarna leda utvecklingen i att skapa miljösmarta, trygga och ekonomiska bostäder för alla medborgare, i alla faser av livet.

Det ska vara lätt att leva klimatsmart i sin bostad - cykeln ska få en säker parkering, gårdar ska vara gröna, bostadsområden trygga och med plats för kultur och en rik fritid.

Tillgång till odling och naturupplevelser. Allt fler vill odla - både på landet och i stan. Det ska uppmuntras! Lokal matproduktion ger både klimatsmartare mat, mer biologisk mångfald, mindre utsläpp av kemikalier och cirkulära kretslopp. Stadsodling skapar trivsel och gemenskap. Nya hus ska ha tillgång till odlingsyta, till exempel på tak, balkong eller på marken. Vi

vill verka för att föreningsverksamhet för stadsodling, parkskötsel och koloniträdgårdar stöttas och att samverkan med kommunen utvecklas.

Grönare parkering. Parkeringsnormen vid nybyggnation tvingar fortfarande fram onödiga och dyra parkeringsplatser. Många parkeringsplatser betalas av grannen utan bil. Genom att alltid undersöka möjligheter att kraftigt minska eller helt slopa parkeringsnormen kan vi göra det billigare att bygga bostäder, om vi samtidigt gör det lättare att leva utan egen bil. Bilparkering ska främst ske i parkeringshus, ytorna på stadens tätaste gator är alltför värdefulla. Vi vill också se billigare parkeringsplatser för små bilar och laddstolpar på kommunala parkeringar i hela kommunen.

2. Ett mänskligare Gävle

I ett mänskligare Gävle får alla goda möjligheter till att vara delaktiga i samhället. Alla Gävlebor får chans att leva ett fullgott liv och bli bemötta med värdighet och respekt. Den som behöver stöd ska alltid få det. Tillsammans kan vi ge alla en bättre framtid. Därför vill vi:

- Att alla människor ska kunna leva ett gott liv och må bra. Det förebyggande sociala arbetet måste stärkas och utvecklas. Inget barn ska hamna mellan stolarna och alla vuxna har rätt till ett arbete. Alla oavsett ålder ska kunna leva ett rikt liv i Gävle.
- Att alla personer som vill eller har behov av stöd, förebyggande insatser, rehabilitering eller andra insatser från kommunen alltid ska kunna räkna med och få ett respektfullt bemötande utifrån individuella behov.
- Minska stressen i omsorgen med fler välutbildade medarbetare, bättre villkor och mer inflytande för medarbetarna och samtidigt stödja och engagera fler frivilliga krafter i äldreomsorgen.
- Att alla Gävlebor erbjuds en bostad. Inga barnfamiljer ska vräkas, ingen ska behöva se gatan som sitt hem. Fler bostäder behövs, särskilt för den som har det svårast. Vi vill se en kommunal bostadsgaranti.
- Entreprenörer och eldsjälar ska uppmuntras att vara med och göra skillnad - det ska vara enkelt att vara företagare, föreningsaktiv eller en engagerad medborgare på andra sätt. Vi vill se mer dialog och involvera medborgare i vårt nya Gävle som växer fram och vår gemensamma utveckling.

2.1 Social välfärd för alla

Alla människor kan behöva extra stöd under någon period i livet för att klara av en svår familjesituation eller ta sig ur ekonomiska bekymmer eller skadliga

vanor. När människor av olika anledningar behöver stöd, ska samhället erbjuda bästa möjliga insatser. Samtidigt måste vi göra allt vi kan för att förebygga att människor hamnar i social utsatthet.

Gävle behöver ett väl utbyggt och kunskapsbaserat förebyggande arbete. Det är genom effektiva förebyggande och tidiga insatser vi lyckas nå människor och motverka social problematik innan den får alltför stora negativa effekter för den enskilda, anhöriga och det omgivande samhället. Vi vet att med rätt insatser i rätt tid kan vi minska förekomsten av missbruk, våld och psykisk ohälsa, och samtidigt undvika högre kostnader för mer ingripande insatser längre fram.

För att nå målet om en socialtjänst som så långt som möjligt fokuserar på förebyggande och tidiga insatser behövs ett långsiktigt arbete för att utveckla socialtjänstens utbud av förebyggande insatser, lära av goda exempel från andra kommuner och samtidigt löpande följa upp och utvärdera de insatser som görs. Det kan handla till exempel om att arbeta med mer riktade insatser gentemot personer och familjer med långvarigt försörjningsstöd, om att bredda tillgången till föräldrastödande insatser eller om att se till att det finns en organiserad verksamhet för unga med kriminell bakgrund eller missbruksproblematik. Vi vill säkra en långsiktig finansiering av socialt förebyggande insatser och säkerställa att socialtjänsten arbetar efter bästa tillgängliga kunskap med inspiration från framgångsrika arbetssätt i andra kommuner. Investeringar i socialt förebyggande och tidiga insatser ska finansieras av överskott från kommunal verksamhet och bolag.

Ekonomiskt skyddsnät som möjliggör nästa steg i livet.

Försörjningsstödet utgör det yttersta skyddsnätet för personer som inte klarar sin egen försörjning. Vi vill att fokus för arbetet inom försörjningsstöd ska ligga på aktiva insatser för att hjälpa människor närmare egen försörjning genom att stärka den enskildes hälsofaktorer och egna resurser. De administrativa inslagen ska utgöra en så liten del i arbetet som möjligt och verksamheten behöver vara utformad för att kunna stödja människor till ett mer självständigt liv med minsta möjliga grad av intrång på den personliga integriteten.

Alla har rätt till en bra psykisk hälsa. Unga personer, särskilt kvinnor och tjejer, mår allt sämre och unga HBTQI-personer är än mer utsatta. Utöver en väl utbyggd elevhälsa behöver vi utveckla både uppsökande och förebyggande insatser. Vi vill se fler fältarbetare som skapar relationer med

barn och unga och kan se tecken på ohälsa. Det ska vara enkelt för unga att skaffa en trygg och stöttande vuxenkontakt! Vi behöver skapa boendeformer som säkerställer att ingen faller mellan stolarna och att alla Gävlebor får det stöd de behöver.

Stärkt arbete mot brottslighet och allvarlig social problematik. Personer som är i allvarlig social problematik såsom missbruk, hemlöshet eller kriminalitet måste få bästa möjliga förutsättningar att hitta en värdig väg framåt i livet. Personer som blivit dömda för brott och avtjänat ett straff måste få ett ordentligt stöd för att minimera risken för återfall i brott. Vi vill också inrätta en social insatsgrupp där socialtjänsten i nära samarbete med polisen arbetar fokuserat för att fånga upp unga som begår brott och säkerställa att de får de insatser de behöver, både för deras egen skull och för hela samhällets. Kommunen ska arbeta enligt konceptet Bostad först för att säkerställa en hållbar boendesituation för personer med missbruk som lever i hemlöshet. Särskilda uppsökande insatser från socialtjänsten behövs för att nå ut till gruppen hemlösa med allvarlig psykisk ohälsa.

Allas rätt till bostad. Ingen ska behöva leva i otrygghet för att det saknas bostäder i Gävle. Det är kommunens som har ansvaret för att se till att det byggs det antal bostäder som faktiskt behövs och i den prisklass som människor har råd att betala. En grundförutsättning för nybyggnation av bostäder är att det finns tillräckligt med planlagd mark och en smidig bygglovshantering i kommunen. För att underlätta tillgången till de hyreslägenheter som ändå finns hos både Gavlegårdarna och olika privata aktörer vill vi ta steget och inrätta en gemensam bostadsförmedling för alla hyresvärdar i Gävle.

Arbetet för att motverka vräkning av barnfamiljer behöver ses över och stärkas. Kommunen behöver även säkerställa att särskilt prioriterade grupper får möjlighet till ett ordnat boende genom övergångskontrakt, vilket till exempel gäller kvinnor som lämnat en våldsam man och snabbt behöver ett nytt boende. Barnfamiljer ska aldrig behöva bo i tillfälliga boendelösningar i mer än tre månader innan de erbjuds ett övergångskontrakt.

Mäns våld måste upphöra. I alltför många familjer är våld eller hot om våld en del av vardagen. I våld mellan närstående vuxna är det nästan alltid en man som slår och nästan alltid en kvinna som blir slagen. Grundproblemet är de samhällsstrukturer och normer som både ger män som grupp ekonomiska fördelar på olika sätt, samtidigt som pojkar och män inte i tillräckligt hög grad

får lära sig viktiga mänskliga förmågor som hänsyn, omhändertagande och kommunikation. Vi vill arbeta vidare för att Gävle ska bli en kommun fri från våld. Den strategi som tagits fram under den gångna mandatperioden ska ligga till grund för kommande prioriteringar.

Behandling av personer som utövar våld måste göras mer lättillgänglig och vi behöver även kunna möjliggöra behandling för män som utnyttjar kvinnor genom sexköp och som själva vill ha hjälp att komma ur sitt sexköp.

Genom hela skolgången behövs ett normmedvetet förhållningssätt där pojkar möts av samma förväntningar på respekt och omtanke som flickor. Den som behöver skyddat boende eller samtalsstöd ska få det direkt och lägenheter att flytta ut till när det är dags.

En äldrevänlig kommun. Alla har rätt till ett gott liv på äldre dar med en så god hälsa som möjligt, ett gott bemötande och delaktighet i samhällslivet. Under den gångna mandatperioden har Miljöpartiet bidragit till en satsning på att göra Gävle till en äldrevänlig kommun. Nu vill vi ta erfarenheterna från den satsningen och sprida i alla kommunens verksamheter för målgruppen äldre. Viktiga satsningar som vi ser för att förbättra situationen för Gävles äldre är att öka fokus på rehabilitering inom äldreomsorgen. Alla äldre har rätt till bästa möjliga hälsa, vilket är helt avgörande för en god livskvalitet. Det är också viktigt att äldre i behov av stöd kan välja en boendeform som passar en själv, om det så är att bo kvar hemma, få plats på ett äldreboende, ett trygghetsboende eller om det är att bo i ett äldrekooperativ.

Vi vill att äldre som har hemtjänst eller omsorg från kommunen ska kunna lära känna all sin personal. Kommunens medarbetare ska ha goda villkor, en utvecklande arbetsmiljö och inflytande över såväl sin arbetstid som arbetsuppgifter. Det ska vara utvecklande och roligt att arbeta i vår kommun - Gävle är en av regionens största arbetsgivare och ska ha ett högt anseende ur ett medarbetarperspektiv.

Äldre oavsett boendeform ska kunna ha ett rikt kultur- och fritidsliv. Tekniska lösningar ska användas i högre grad för att kunna ta del av kultur på distans. Frivilligorganisationer som vill utveckla aktiviteter för äldre ska stödjas.

Maten är viktig - smak, konsistens, doft och inte minst upplevelsen att vara med och laga den ska förbättras. Efterrätter, goda mellanmål och andra tillbehör ska erbjudas för att främja aptiten och ge ett högre energiintag. Den som vill ska få sällskap till måltiden.

För att öka trivseln och välmåendet för våra äldre vill vi möjliggöra för fler äldreboenden att arbeta med sällskapsdjur eller terapidjur.

Den som flytt krig och förtryck ska få det stöd den behöver. Att ta emot människor som flytt undan krig och förtryck är en viktig del av kommunens välfärdsuppdrag. Vi ska kunna ge våra medmänniskor bra bostäder, tillgång till svenskundervisning av hög kvalitet och annan service och vägledning som gynnar en god och snabb start av det nya livet här i Gävle. Gävle ska vara en attraktiv stad för alla som vill bosätta sig här, och alla nya kommuninvånare ska känna sig välkomna och få service som motsvarar deras behov.

2.2 Demokrati och lika rätt

För oss gröna är demokrati en grundläggande princip som ska utgöra hela samhällets fundament, inte bara något som sker vid valurnan var fjärde år. Vi måste skapa delaktighet i de beslut som påverkar oss alla genom att aktivt bjuda in till dialog och medverkan i viktiga beslut. Det handlar också om mänskliga rättigheter, alla människors lika värde och ett särskilt skydd av minoritetsgruppers rättigheter i samhället.

Den demokratiska kommunen. Vi gröna vill utveckla den lokala demokratin genom större möjligheter för medborgarna att delta och påverka beslut. Det kan göras genom olika former av medborgardialoger, utvecklade möjligheter att lämna förslag till kommunen digitalt och genom att låta medborgare delta i utformandet av den kommunala budgeten. Kommunen behöver också göra insatser för att öka valdeltagandet, särskilt i områden där deltagandet idag är lågt.

Antirasism och antidiskriminering. Arbetet med att motverka diskriminering behöver ske utifrån en förståelse för olika former av diskriminering och hur de ibland samverkar och förstärker varandra. Kommunen ska fortsätta arbeta med de egna anställdas kunskap om diskriminering. Skolan har en nyckelroll, för att kunna ta den behöver skolorna bra stöd för insatser och tid för kompetensutveckling.

I arbetet med HBTQI-personers rättigheter behöver kommunens samverkan med civilsamhället stärkas och säkras långsiktigt. Fler av Gävles verksamheter och enheter ska HBTQI-certifieras. Miljöpartiet vill satsa på att utveckla den normkritiska kompetensen i våra skolor och förskolor.

Ett jämställt Gävle är ett starkare Gävle. Kön påverkar i dagens samhälle allt ifrån yrkesval, inkomst och hälsa till vilka som begår brott och använder våld. Att komma till rätta med dagens könsstrukturer är ett långsiktigt och omfattande arbete som kommer att ge ett tryggare, rättvisare och mer välmående samhälle för alla. Miljöpartiet vill utveckla det normkritiska arbetet i skolan och säkra ett långsiktigt stöd till kvinno- och tjejjourer. Vi vill också att kommunen tar ledarskapet som arbetsgivare när det gäller att motverka ojämlika löneskillnader och arbetsrelaterade hälsoskillnader mellan kvinnor och män och bjuder in andra arbetsgivare i kommunen till gemensamma insatser och erfarenhetsutbyte.

Barns och ungas rättigheter. Barns och ungas rättigheter måste tillgodoses bättre. Alla barn och unga har rätt till trygga uppväxtvillkor och inflytande i alla frågor som rör dem. Det måste finnas forum som bättre fångar upp barns och ungas idéer och tankar i beslutsprocesser. Vi vill bland annat arbeta för att barn och unga involveras i högre grad i samband med att nya områden och verksamheter utvecklas. Vi vet att barn är engagerade i sina lokalsamhällen och vill bidra till ett bättre samhälle. Vi vill också utreda ett konkret stöd för barn i juridiska processer, till exempel i vårdnadstvister. Vi vill också att kommunen regelbundet följer upp barnrättsarbetet utifrån Barnkonventionen.

Rättigheter och möjligheter för personer med funktionsvariation.

Oavsett funktionsvariation ska det vara enkelt att få tillgång till information som berör en och möjlighet att påverka beslut som berör ens liv. Tillgänglighetsrådet kan utvecklas så att fler får möjlighet att påverka arbetet. Väntetiden på insatser inom LSS måste kortas och människor i behov av hjälpmedel eller anpassat boende behöver få större valfrihet. Vi ser gärna fler aktörer inom LSS än enbart kommunen, exempelvis brukarkollektiv. Alla har rätt till en daglig sysselsättning som är meningsfull, rolig och utvecklande. Det är också viktigt med tillgänglighet på offentliga platser, i offentliga rum och vid fritidsanläggningar.

3. Ett Gävle som frodas

I ett samhälle som utvecklas i balans med naturen står människors välmående, inspiration och självförverkligande i centrum snarare än materiell konsumtion. I ett Gävle som frodas ska alla ha möjlighet till ett rikt liv. Det innebär att alla barn får en utbildning som ger mod och verktyg för att möta framtidens utmaningar. Det innebär ett utvecklande och inkluderande

arbetsliv där alla har en plats. Det innebär kultur och fritidsaktiviteter som utmanar, engagerar, utvecklar och berikar oss. I ett Gävle som frodas tar vi tillvara alla former av innovation, kunskap, kreativitet och engagemang. Alla kan bidra och alla får del av Gävles utveckling. Därför vill vi att:

- Alla barn och unga ska se sig sedda, hörda och få alla verktyg för att lyckas i livet, alla vuxna ska kunna försörja sig tryggt och kunna utvecklas meningsfullt hela livet. Förskolan, skola, vuxenutbildningen och vårt starka föreningsliv ska få drömmar att blomstra, utmana och ge nya möjligheter till alla olika Gävlebor.
- Gävle kommun ska vara en av landets bästa arbetsgivare. Lärare, omsorgspersonal och andra livsviktiga personer i kommunens verksamheter ska ha inflytande över sitt arbete, ha gott om kollegor och trivas på sitt arbete, varje dag!
- Kultur- och fritidslivet i Gävle ska blomstra, pulsera och involvera! Alla Gävlebor och besökare ska kunna hitta någonting som lockar - för det behövs platser, resurser och kulturell frihet!

3.1 Skola och utbildning

Förskolan, skolan och vuxenutbildningen är nycklar för att skapa ett jämlikt samhälle som ger alla likvärdiga möjligheter och ska bidra till att utjämna klasskillnader från en generation till en annan. Kunskap, kreativitet, innovation, demokratiska förmågor och entreprenörskap är avgörande för att hitta nya lösningar på dagens samhällsutmaningar. För att utveckla förmågorna krävs många trygga vuxenkontakter, som i sin tur behöver goda förutsättningar.

En jämlik skola. Oavsett vilken skola du går på ska du veta att du får en god utbildning och stöd av vuxna på det sätt du behöver. Miljöpartiet har bidragit till att genomföra satsningar på skolor med större utmaningar och det arbetet vill vi utveckla mer. Alla skolor i Gävle ska hålla en hög kvalitet och de kraftigt förbättrade skolresultaten ska fortsätta att förbättras. Särskilda satsningar för att höja skolresultaten som sommarskola och helgskolor har varit framgångsrikt och behöver utvecklas vidare. Vi vill också hitta sätt att få mer blandade elevgrupper och en bra integration av alla elever.

Bra arbetsmiljö för elever och personal. Lärarna är grunden för en bra skola. Lärarnas arbetssituation behöver förbättras genom ökad möjlighet till kompetensutveckling, mindre administration och annan personal som kan ta över till exempel rastvaktning, viss administration och pedagogiska måltider.

Inomhusmiljön behöver ses över vad gäller till exempel luftkvalitet, ljudnivå och ljusförhållanden. Skolgårdarna ska bli grönare och lekfullare.

Det trygghetsarbete (Gävlemodellen) som pågår måste fortgå, hållas i och i den mån det går förbättras. Starkare elevhälsoteam stödjer inte bara eleven som mår dåligt, utan avlastar också läraren i sitt uppdrag. Vi har kraftigt förbättrade resultat men samtidigt ökar otryggheten, speciellt hos unga flickor, mycket på grund av den ökande negativa aktiviteten på nätet som visar sig i ett sjunkande skolklimatindex. Här har vi vuxna ett jättestort ansvar. Hur vi gör speglar av sig till våra barn och vi vuxna måste vara bättre förebilder.

För yngre barn i förskolan vill vi fortsätta arbeta för fler vuxna per barngrupp och ett tydligare pedagogiskt uppdrag för förskollärarna.

Under de kommande åren finns ett behov av att bygga nya skolor i Gävle - de ska vara kemikaliefria så långt det går och ha gröna, lekfullt utformade gårdar som främjar rörelse och samvaro. När skolor byggs och renoveras ska eleverna ha inflytande och vara med och bidra med sina perspektiv. Skolor ska byggas så att det efter idrotten går att duscha enskilt och lugna, trygga, korridorer är också en viktig del i en god arbetsmiljö för eleverna. Alla ska kunna äta lunch i en trevlig och lugn miljö som ger ro och möjlighet till återhämtning. Lärarna måste också få tillgång till arbetsrum som är funktionella, trevliga och där alla ryms.

Nya arbetsformer. Pandemin har i många stycken förändrat arbetssätten inom skolan på gott och ont. De positiva delarna med bland annat ökad digitalisering, bättre kommunikation med elever och föräldrar och ökad variation mellan fjärr- och närundervisning behöver bibehållas och utvecklas. Samtidigt har det tydliggjorts att det sociala utbytet på skolan och lärarnas närvaro i klassrummet är helt avgörande för elevernas resultat och välmående.

Inflytande och normkritik. Skolan ska ge unga den demokratiska grunden som vårt samhälle bygger på. Skolan ska förse alla elever med de verktyg de behöver för att delta i demokratin och samhällslivet.

Skolan ska arbeta med ungas rätt till inflytande och samverka med det närliggande samhället för att öka ungas möjligheter. Utbildning ska vara befriande - inte begränsande och en ökad förståelse för varför saker görs och satt i perspektiv leder ofta till fördjupad kunskap och större intresse. Därför

vill vi också att normkritik, genuspedagogik och arbetet med allas lika rätt och värde ska genomsyra verksamheten genom hela skolan, från förskolan till gymnasieskolan.

Lärande för en hållbar utveckling. För att stoppa klimatförändringarna och klara av andra miljöproblem måste vi arbeta aktivt med hållbarhetsfrågor i skolan. Vi vill skapa fler möjligheter för skolor att ta ut elever i staden och i naturen i undervisningssyfte. Lärande för hållbar utveckling kan integreras i alla ämnen och skapa vidare perspektiv för eleverna om vad hållbarhet handlar om. Vi vill också att alla våra skolor som nu hissat Grön flagg eller på andra sätt arbetar med miljöfrågor fortsätter och utökar sitt fantastiska arbete.

3.2 Arbete och näringsliv

I Gävle liksom i många andra städer i Sverige och Europa märks tydligt omställningen från industri- till informationssamhälle. Traditionella varumärken och tillverkningsindustri blir mindre framträdande och allt fler jobb kräver en hög utbildningsnivå och en hög grad av individuellt initiativtagande. Utbildning och möjligheten att lära känna det lokala arbetslivet för både unga, nya svenskar och alla som vill eller behöver byta bana i livet är viktiga grundstenar. Vi tror att en annan nyckel till framgång är att utveckla de resurser som är utmärkande för Gävle som både stad och stadsnära landsbygd. Vi har havet, skogen, kulturlandskapet och samtidigt ett starkt kulturliv. Allt detta i det strategiska gränslandet i norra Mellansverige med mycket goda tågförbindelser och pendlingsavstånd till Uppsala och Stockholm. Vi ser möjligheterna i Gävles framtida utveckling, utan att glömma de historiska värden som vi värnar.

Klimatomställningen ger nya jobb. Gävle är en anrik handels- och entreprenörstad. Vi har ytterst goda förutsättningar att fortsätta exportera hållbara tjänster och produkter. Gröna jobb skapas när vi ger förutsättningar för gröna näringar och grön infrastruktur. När kulturkonsumtionen ökar och när ekonomin blir cirkulär skapas behov av reparationstjänster, mer återbruk, bättre återvinning och fler tjänster.

Fler möjligheter för dem som behöver det bäst. Sociala företag skapar nya arbetstillfällen för dem som behöver anpassade arbetsuppgifter och står långt ifrån arbetsmarknaden. Kommunen måste i större utsträckning reservera upphandlingar för sociala företag och stödja uppbyggnaden av dem. Fler sociala företag och fler arbetstillfällen för dem som har allra svårast att hitta ett jobb ger stora både ekonomiska och mänskliga vinster.

Kommunen måste också arbeta mycket mer aktivt med att främja attityden gentemot offentliga bristyrken inom exempelvis omsorgen, men också utöka antalet praktikplatser. Fler personer med funktionsvariation ska få arbete. Vi behöver arbeta aktivt med en snabbare etablering av nyanlända gävlebor på arbetsmarknaden, särskilt kvinnor. Praktik är bra men måste följas av en strukturerad plan för hur det blir ett lönearbete.

Hållbart näringsliv. Fler ska kunna, våga och vilja starta företag i Gävle. Goda idéer ska kunna bli verklighet och kommunen och andra offentliga aktörer ska stötta småföretag, kooperativa företag och tillsammans kan vi skapa ett gott lokalt näringsliv. Vi ska underlätta för företagen genom att se över tillstånd, regler och krav. Vi ska samtidigt ställa krav i upphandlingar som gynnar det lokala, särskilt vad det gäller lokala livsmedel. Vi ska arbeta aktivt med kommunens markförsäljningar så att innovativa, socialt ansvarstagande och gröna företag gynnas och vill vara med och bygga vår kommun. Kommunen ska särskilt stärka sitt arbete för fler lokala tjänsteföretag och möjligheter för dessa att arbeta tillsammans och skapa nätverk. Kommunen ska också mer aktivt arbeta med besöksnäringens utveckling och särskilt ekoturism, som har en fantastisk potential i Gävle och Gästrikland.

Mer hav i Gävle. Vi vill att Gävle som hamn- och kuststad uppmärksammas och utvecklas genom att skapa ett maritimt centrum vid Nyhamn som ett samarbete mellan kommunen och de maritima näringarna. Vi vill även ta fram en maritim strategi som belyser hur vi ger Gävleborna bättre tillgång till havet och stärker stadens besöksnäring och det lokala näringslivet.

En god arbetsmiljö. Kommunens absolut viktigaste resurs för att kunna erbjuda en god service till kommuninvånarna är vår personal. Trygga anställningar, goda samarbeten med fackförbunden och ett förebyggande arbetsmiljöarbete stärker personalens arbetsmiljö. Arbetsplatser med hög nivå av stress måste tydligare följas upp och få resurser så att arbetsmiljön blir bättre.

Det ska vara utvecklande, roligt och lärorikt att jobba för Gävle kommun, villkoren ska vara goda, löner och villkor jämlika och jämställda. Medarbetarna ska ha inflytande över både arbetstid och arbetsuppgifter. Alla ska kunna försörja sig på sitt arbete och uppnå en bra balans mellan arbetet och livet i övrigt. Vi vill bryta normen om 40 timmars arbetsvecka och

möjliggöra ett mer flexibelt arbetsliv och arbetstid. Gävle kommuns anställda ska erbjudas längre tjänstledigheter utan att särskilda skäl behöver uppges.

Livslångt lärande. Det är viktigare än någonsin att utbildningssystemet är flexibelt och kan möta människor i olika skeden av livet. Vuxenutbildningen har en central funktion när vi behöver komplettera kunskaper, få behörighet till högre studier, få nya möjligheter på arbetsmarknaden eller bara utveckla oss själva som tänkande varelser. Utvecklingen av platser och program ska ske i samverkan med näringslivet och offentlig sektor för att skapa utbildningar med relevans.

Vuxenutbildningen ger också möjligheten för nyanlända gävlebor att lära sig det svenska språket. Svenska för invandrare, SFI, behöver vara flexibelt och det ska vara möjligt att välja SFI med en tydlig yrkesinriktning och med stor andel praktik. Vi vill också utveckla möjligheten till praktik i kombination med SFI och särskilt fokusera på att ge personer med kompetens inom bristyrken de språkkunskaper som behövs för att snabbt komma ut på arbetsmarknaden. Vi vill utveckla fler snabbspår inom SFI i samarbete med högskolan för personer med god studievana. Vi vill även hitta sätt att stärka språkinläringen också för personer som är föräldralediga, till exempel genom svenskundervisning i kombination med öppen förskola.

3.3 Kultur och fritid

Gävle har en lång tradition av att vara en stark kulturstad. Samtidigt som kultur har ett egenvärde i sig kan vi se att Gävles kulturinstitutioner, som till exempel Symfoniorkestern, Gasklockorna, Konstcentrum, våra teatrar, våra musikscener och våra gallerier, bidrar till Gävles attraktionskraft. Kultur, kreativitet och fritidsintressen får människor att må bra och det stärker även samhället när människor utvecklas, naturliga mötesplatser uppstår och en grund skapas för lokal demokrati, gemenskap och identitet. Därför är det viktigt att kommunen stödjer såväl föreningslivet som lokala konstnärer, kulturarbetare och kulturinstitutioner.

Enkelt att uppleva och utöva kultur. Vi vill att alla Gävlebor ska ha förutsättningar att ta del av det kulturliv som finns i kommunen. När nya bostadsområden planeras behöver kulturen komma in i ett tidigt skede. Det ska finnas ett brett och varierat kulturutbud, och vi vill se en bredd bland kulturutövare. Vi vill också utveckla och stärka samarbetet mellan offentliga, privata och ideella verksamheter. Vi vill även öppna ett Kulturotek för att ge fler goda förutsättningar att vara aktiva kulturutövare. Där kan medborgarna

låna textinstrument, teaterrekvisita, material för skapande, bildredigeringsutrustning, kameror av olika slag och cirkusutrustning. Kollektivtrafik direkt till arrangemang kan förbättras. Rådhuset bör på sikt tillgängliggöras i samråd med Gävleborna för att inrymma publika verksamheter.

Det nya kulturhuset tar form. När det nya kultur- och bildningscentret tar form vill vi säkerställa att det blir en plats där människor i alla åldrar och från alla delar av samhället kan mötas, engageras och inspireras. Här ska utöver stadsbibliotek även bli en konsthall, en hörsal, en biosalong för kvalitetsfilm och rum för skapande inrymmas. Vi ger även utrymme för en klimatavdelning som ska kunna fungera som ett kunskapscentrum som kan hjälpa barn och unga att förstå naturens förutsättningar och vad som krävs av ett samhälle för att inte utarma dessa. Vi tror även att klimatavdelningen kan hjälpa vuxna i stundtals svåra samtal med sina barn om hur klimatet förändras och vad det kräver av oss.

Offentlig konst. Gävle är känt för sin offentliga konst; den äger vi Gävlebor tillsammans och den utgör en viktig del av vårt gemensamma kulturarv. Våra samlingar rymmer en stor variation av konst och den är i ständigt växande. Miljöpartiet har varit med och beslutat om en omfattande renovering av ett antal av de offentliga konstverk som nyligen har genomförts och vi måste fortsätta att ta ansvar för att vår konstsamling tas väl om hand.

Fristad för konstnärer. Vi gröna står för en global solidaritet. Vi värnar alla människors rätt till yttrandefrihet och kulturutövning. Idag finns det möjlighet för bildkonstnärer att få en fristad från förföljelse i Gävle kommun. Det är en fråga som vi gröna drivit och vi är mycket stolta över resultatet. Vi vill att Gävle även i framtiden fortsätter att vara en fristad och utvecklas som sådan.

Fritidsaktiviteter för alla ungdomar. Vi vill se ett brett utbud av fritidsaktiviteter inom idrott och kultur. Vi vill säkerställa att tjejdominerade verksamheter får lika mycket resurser som killdominerade verksamheter. Vi vill också säkerställa att vuxenvärldens normer och ideal inte styr vilka aktiviteter som får stöd - det ungdomar vill syssla med ska ungdomar kunna syssla med. Det är viktigt att människor med funktionsvariationer av olika slag får bättre tillgång till idrott, fysisk aktivitet och naturupplevelser. Kulturskolan och estetiska ämnen i skolan spelar en viktig roll i att ge alla unga möjligheter att utveckla ett estetiskt och kulturellt intresse.

Verksamheten inom El Sistema är ett utmärkt exempel på hur vi kan arbeta för mer kultur för fler och samtidigt skapa en plats där generationer möts.

Idrottsstaden Gävle. Gävle har en mycket stark idrottstradition och ett rikt föreningsliv som ska värnas. Det är viktigt att platser för idrottsverksamhet bevaras och utvecklas samt att ytor för idrott planeras in i nya områden. Rörelse är viktigt för barns utveckling och äldres hälsa - och för alla däremellan. Vi ska stödja spontanidrott som exempelvis möjlighet till skridskoåkning på Rådhusstorget, utegym och idrottsplaner i våra bostadsområden. Elitidrotten är viktig för Gävle. Men vi tror att eliten växer bäst ur en stark och bra breddidrott snarare än tidiga elitsatsningar.

Vi vill att Strömvallen utvecklas till en idrottsplats med särskilt fokus på generationsöverskridande idrottande. Vi ser gärna att föreningslivet är än mer engagerade i såväl verksamhetsutveckling som lokaler och platser för idrottande och kultur.

4H- gård. Vi anser att Gävle bör starta en 4H-gård för att barn och unga ska få möjlighet att lära känna olika djur i en lantlig miljö.